

socialmedicinsk tidskrift

firtiosjunde årgången nov. 1970 häfte 9

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83

Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60

Postgiro 11 79-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Axel Gisslén, biträdande redaktör

Brita Bahrton, redaktionssekreterare

Redaktionsutskott:

Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin, Uppsala

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Lars Bremberg, direktör, Stockholm

Bengt Hedlén, socialdirektör, Malmö

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg

Gunnar Inghe, professor i socialmedicin, Stockholm

Bertil Johansson, barnavårdsdirektör, Örebro

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg

Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund

Birger Starck, socialchef, Sundsvall

Georg Svahn, avdelningschef, Göteborg

Socialvården under debatt

SMT har gått in i samarbetet med Föreningen Sveriges Socialchefer vid en tidpunkt då debatten om socialvårdens mål och medel är utomordentligt intensiv. Den har samtidigt vidgats till en bred samhällskritisk analys. Förhoppningsvis förestår också en fördjupning kring de konkreta frågorna om det sociala arbetets innehåll och metodik. Av naturliga skäl måste debatten röra sig långt in i gränsområdet till medicinen. SMT har en strategisk position när det gäller att spegla denna debatt, som i så hög grad berör tidskriftens centrala ämnesområde.

I detta nummer tas debatten upp i en artikel av Per Sundby, docent i socialmedicin vid Oslo universitet. Han företar där en kritisk granskning av boken "Socialvård i framtiden — frågeställningar och argument". Trots den kritiska ansatsen är Sundbys artikel på intet sätt karakteristisk för den polarisering, som präglade en god del av debatten både vid och i anslutning till studiedagarna i Göteborg.

Den ena polen representerades av dem, som reagerade häftigt mot kritiken av dagens socialvård. De pekade på allt som utträttas, på framstegen som ändå har tagits och på vår höga socialvårdsstandard jämfört med andra rika länders.

I den andra polen fanns de, som otåligt pekade på bristerna: fattigdom som trängs med välfärden, bristande jämlikhet, förmyndarmentalitet, främlingsskap och isolering. Hur kan bilden av svensk socialvård framkalla så oika reaktioner? Svaret är förmodligen enkelt. Det beror på perspektivet. Den ena kategorin ser framåt, den andra bakåt. De som ser bakåt ser ett fantastiskt socialt reformverk. Det har kostat folkhushållet enorma resurser och skapat ekonomisk grundtrygghet för majoriteten av medborgarna. De som ser framåt ser växande skaror som har sin försörjning hotad. De ser städer där människor utlämnas åt isolering och aggressivitet. De ser en utveckling, som styrs av ekonomiska och teknologiska krafter, som är blinda för väsentliga mänskliga behov och värden. Kanske skulle polariseringen brytas om parterna för ett ögonblick kunde förmås att byta perspektiv. De som föredragit att se bakåt skulle då upptäcka, att det fortfarande finns allvarliga brister, som borde stimulera lusten till fortsatt förändring. De som otåligt ser framåt skulle upptäcka, att det går att förändra samhället utan revolution.

Då hamnar man kanske i Per Sundbys situation; i brottning med målkonflikter. Det hör till det positiva och fascinerande i socialvårdsdebatten, att den i så hög grad har knutits till grundläggande värderingar. Att skärskåda verkligheten i ljuset av de värderingar vi högtidligt bekänner oss till är en konstruktiv och angelägen metodik. Den penetrerades av bland andra Paul Lindblom i SMT:s nr 7/70. Men debatten om grundläggande värderingar kan lätt få något av hallelujastämning över sig. Enigheten blir ofta total. Då gäller det att bryta ner värderingarna till lägre nivå, där de praktiska konsekvenserna framträder. Då inställer sig också konflikterna. Det finns konflikter, som bottnar i intressemotsättningar. Olika ekonomiska intressen leder till olika prioritering av värderingarna. Men det finns också konflikter, som bottnar i, att värderingarna är sinsemellan konkurrerande; de kan inte samtidigt realiseras till hundra procent. Per Sundbys artikel innehåller exempel på sådana. Det är dessa konfliktpunkter som det är så angeläget att blottlägga, ventileras och ta ställning till.

A. G.